

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра обліку і аудиту

06-02-305M

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять
та самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Облік зовнішньоекономічної діяльності» для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 8 від 17.05.2022 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до виконання практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Левицька С. О., Антонюк О. Р. – Рівне : НУВГП, 2022. – 56 с.

Укладачі: Левицька С. О., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту; Антонюк О. Р., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту.

Відповідальний за випуск: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту.

Керівник групи забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Змістовий модуль 1. Засади експортно-імпортової діяльності та обліку валютних операцій.....	5
3. Змістовий модуль 2. Відображення операцій в іноземній валюті в обліковій системі підприємства та фінансовій звітності	18
4. Підготовка до контрольних заходів.....	30
5. Список рекомендованих джерел.....	51
6. Додаткові завдання самостійної роботи.....	52
7. Довідники.....	56

© Левицька С. О.,
Антонюк О. Р., 2022
© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Облік зовнішньоекономічної діяльності» є однією з професійно орієнтованих дисциплін, що дозволяє набути теоретичні та практичні знання, набути компетентності з обліку та контролю операцій зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), формування показників фінансової звітності в частині ЗЕД. В процесі вивчення дисципліни здобувачі набудуть знання обліку, аналізу, контролю операцій з іноземною валютою, розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності, обчислення курсових різниць, відображення в системі обліку експорту та імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів формування облікової інформації результатами проведення операцій в іноземній валюті в рамках зовнішньоекономічної діяльності на основі вимог та принципів відповідних нормативних документів, зокрема, з питань регулювання зовнішньоекономічної діяльності, з організації та методики обліково-аналітичного забезпечення операцій в іноземній валюті, а також підготовки фінансової звітності за їх результатами.

Вивчення дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» надасть можливість здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня оволодіти наступними **компетентностями**:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями

ЗК 4. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Знання та розуміння обліку ЗЕД та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 2. Використовувати математичний інструментарій для розв'язання завдань у сфері обліку ЗЕД.

СК 3. Здатність до відображення інформації про господарські операції ЗЕД суб'єктів господарювання у фінансовому обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, які приймають рішення.

СК 5. Проводити аналіз операцій ЗЕД для відображення в обліку та звітності.

СК 9. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства з дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

Викладання навчальної дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» забезпечить такі *результати навчання* (табл. 1):

Таблиця 1

Тематичний зміст дисципліни

Вид заняття	Години/ денна форма	
	лекції	практичні
Тема 1. Бухгалтерський облік ЗЕД в сучасних умовах: методичні та організаційні підходи.	2	2
Тема 2. Операції в іноземній валюті як об'єкт обліку	2	2
Тема 3. Курсові різниці в операціях з іноземною валютою	2	2
Тема 4. Облік імпорتنих та експортних операцій підприємства в сучасних умовах ринкових відносин	4	2
Тема 5. Податкові вимоги до операцій в іноземній валюті	2	2
Тема 6. Контрольовані операції в зовнішньоекономічній діяльності підприємства та контроль валютного законодавства	2	2
Тема 7. Методика підготовки фінансової звітності в частині здійснення зовнішньоекономічної діяльності	2	2
Разом аудиторних занять	16	14

ПР 2. Розуміння місце і значення облікової, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері економічної відповідальності підприємства.

ПР 3. Визначати сутність об'єктів обліку, контролю, оподаткування, ЗЕД суб'єкта господарювання.

ПР 5. Володіти методичним інструментарієм обліку, контролю, оподаткування, ЗЕД суб'єкта господарювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Засади експортно-імпоротної діяльності та обліку валютних операцій

Тема 1. Бухгалтерський облік ЗЕД в сучасних умовах: методичні та організаційні підходи

План заняття:

1. Особливості організаційно-методичних підходів бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті підприємства.

2. Складові інтегрованої системи бухгалтерського обліку, альтернатива їх організаційно-методичної інтеграції.

3. Структура наказу про облікову політику суб'єкта ЗЕД.

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: вивчення студентами загальних засад та особливостей організації та методики облікової політики в системі інтегрованого господарського обліку суб'єктів ЗЕД.

Завдання 1.1

Визначити, які з наведених факторів мають вплив на формування облікової політики підприємства – суб'єкта ЗЕД. На підставі даних, наведених в таблиці, обґрунтувати, які з факторів, що мають вплив на формування облікової політики підприємства, відносяться до зовнішніх, а які – до внутрішніх (табл. 2).

Завдання 1.2

Формування облікової політики щодо необоротних активів суб'єкта ЗЕД

Завдання. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку: 1) результати переоцінки виробничого обладнання, за умови, що згідно з розпорядчим документом про облікову

політику поріг суттєвості для проведення переоцінки основних засобів встановлено у розмірі відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства; 2) величини, що дорівнює 10-

Таблиця 2

Визначення впливу факторів на формування облікової політики підприємства – суб'єкта ЗЕД

Фактори	Чинять вплив на формування облікової політики	
	так 2	ні 3
1		
Рівень самостійності підприємства в питаннях ведення бухгалтерського обліку		
Стан законодавчої та нормативної бази щодо бухгалтерського обліку		
Величина власного капіталу підприємства		
Рівень інформаційного забезпечення		
Рівень технічного оснащення процесу обліку		
Галузь та вид діяльності підприємства		
Організаційна структура управління підприємством		
Складність технологічного процесу		
Якісні характеристики продукції, що виготовляється		
Форма власності та організаційно-правова форма підприємства		
Чисельність персоналу		
Ринки збуту продукції		
Система оподаткування, що застосовується підприємством		
Стратегія розвитку підприємства		
Розміри підприємства		
Тривалість процесу виробництва продукції		
Стан економічного розвитку країни		
Кількість випущених підприємством акцій		
Рівень прибутковості підприємства		
Рівень кваліфікації працівників бухгалтерської служби		
Рівень окупності витрат		
Обсяги діяльності підприємства		

Рівень персоналу	кваліфікації	основного	виробничого		
------------------	--------------	-----------	-------------	--	--

відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості.

Умова завдання.

Підприємство утримує на балансі обладнання, первісна вартість якого складає 350000,00 грн.; нарахований знос - 130000,00 грн. Чистий прибуток підприємства за звітний період – 600000,00 грн. Справедлива вартість обладнання 280000,00 грн. Обладнання було реалізовано за ціною – 300000,00 грн. У розпорядчому документі про облікову політику підприємства визначено щорічне зарахування дооцінки основних засобів при їх вибутті до складу нерозподіленого прибутку підприємства.

Питання для обговорення:

1. Які суб'єкти господарської діяльності можуть проводити операції в іноземній валюті ?
2. Які господарські операції є типовими для суб'єкта ЗЕД ?
3. Як розглядається ІСБО в контексті особливостей діяльності суб'єкта ЗЕД ?
4. Охарактеризуйте рівень аналітичного обліку операцій в іноземній валюті суб'єкта ЗЕД.
5. Основні елементи облікової політики, що впливають на оцінку активів суб'єкта ЗЕД ?
6. Місце і роль управлінського обліку в ІСГО суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
7. Охарактеризуйте альтернативи уніфікації методів обліку активів в розрізі підсистем ІСГО.
8. Охарактеризуйте альтернативи уніфікації методів обліку капіталу в розрізі підсистем ІСГО.
9. Охарактеризуйте альтернативи уніфікації методів обліку фінансових результатів в розрізі підсистем ІСГО.
10. Перерахуйте основних користувачів зовнішньої звітності для суб'єктів ЗЕД.

Тема 2. Операції в іноземній валюті як об'єкт обліку

План заняття:

- 1.Класифікація валют.*
- 2.Міжнародні розрахункові грошові одиниці. Конвертованість валют.*
- 3.Курс іноземної валюти: економічні, організаційні, облікові підходи визначення та відображення.*
- 4.Види валютних курсів, поняття курсової різниці.*

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок здобувачів змісту, класифікації операцій в іноземній валюті, видів валютних курсів та їх відображення в обліку.

Завдання 2.1

Головному бухгалтеру Іванюк Ю. у березні 202х року видано аванс на відрядження за кордон у сумі 1 500 дол. США. Курс долара на дату видачі авансу становив 26,00 грн./дол. США. Згідно зі Звітом про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, фактична сума витрат становила 1 400 дол. США. Курс долара на дату затвердження звіту – 26,05 грн./дол. США. Невикористаний аванс на відрядження США головний бухгалтер повернув до каси в день затвердження звіту.

Завдання. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 3).

Завдання 2.2

Українське підприємство уклало договір про надання консультаційних послуг іноземному підприємству. Згідно із зовнішньоекономічним договором контрактна вартість наданих послуг склала 5 000 \$ США, собівартість наданих послуг – 85 000 грн. Акт наданих послуг був підписаний 3 червня 202х р., а оплата надійшла 10 червня 202х р.

Курс НБУ: 3.06 – 27,93, 10.06 – 28,90 грн./дол. США.

Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 4).

Таблиця 3

Вихідні дані до завдання 2.1

№з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
1	2	3	4	5	6
1	Видано аванс на відрядження за кордон				
2	Списано витрати на відрядження відповідно до затвердженого звіту за курсом на дату видачі авансу				
3	Повернено в касу невикористаний аванс				
4	Відображено позитивну курсову різницю на дату повернення авансу в касу				
5	Списано на фінансові результати:				
	- адміністративні витрати				
	- інші операційні доходи				

Таблиця 4

Вихідні дані до завдання 2.2

Дата	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
3.06	Надано консультаційні послуги нерезиденту				
	Нараховано ПДВ				
	Відображена собівартість наданих послуг				
10.06	Зарахована виручка від покупця				

	Відображено негативну курсову різницю на дату погашення дебіторської заборгованості				
30.06	Списано на фінансові результати:				
	- собівартість наданих послуг				
	- дохід від реалізації				
	- інші операційні витрати				

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте склад монетарних та немонетарних статей суб'єкта ЗЕД.
2. На яких суб'єктів ЗЕД державного сектора та недержавного секторів економіки поширюються НПСБОДС, НПСБО? Яка їх особливість?
3. Визначте основні нормативно-правові документи у системі регулювання курсових різниць для суб'єктів ЗЕД.
4. Охарактеризуйте вплив на фінансовий результат діяльності суб'єкта ЗЕД перерахунок курсових різниць за монетарними статтями.
5. Які аналітичні субрахунки до рахунків бухгалтерського обліку доцільно застосувати з урахуванням перерахунку курсів іноземної валюти ?
6. В яких формах звітності суб'єктів ЗЕД узагальнюються результати перерахунку курсів іноземної валюти?
7. Назвіть базову класифікацію іноземної валюти в контексті розрахунків суб'єкта ЗЕД з контрагентами.
8. Наведіть причини, які ускладнюють впровадження аналітичного обліку в системі ІСГО суб'єкта ЗЕД.
9. Що є пріоритетним в системі менеджменту в процесі відображення результатів проведення операцій в іноземній валюті ?
10. Перелічіть альтернативні заходи щодо удосконалення контролю за правильним веденням розрахунків в іноземній

валюти та їх відображенням в контексті збалансованої підприємницької діяльності суб'єкта ЗЕД ?

Тема 3. Курсові різниці в операціях з іноземною валютою: основи розрахунку курсу в експортно-імпортних операціях.

План заняття:

1. Переоцінка доходів та активів внаслідок зміни валютних курсів: загальні процедури, внутрішня регламентація.

2. Курсові різниці в операціях придбання/продажу іноземної валюти.

3. Оцінка та відображення курсових різниць в експортно-імпортних операціях. Застосування валютних курсів при нарахуванні митних платежів

4. Основні види та форми міжнародних розрахунків: оцінка, документування, обліково-аналітичне забезпечення їх проведення.

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок здобувачів з питань перерахунку іноземної валюти за результатами проведення експортно-імпортних розрахункових операцій, їх обліку та підготовки звітності.

Завдання 3.1

Менеджеру зі збуту Сидоренко В. у січні 202х року видано аванс на відрядження за кордон у сумі 1 100 дол. США. Курс долара на дату видачі авансу становив 25,80 грн./дол. США. Згідно зі звітом про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, фактична сума витрат становила 1 300 дол. США. Курс долара на дату затвердження звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт — 25,90 грн./дол. США Залишок видано в день затвердження звіту.

Завдання. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 5).

Вихідні дані до завдання 3.1

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
1	Видано аванс на відрядження за кордон				
2	Списано витрати на відрядження відповідно до затвердженого звіту (за курсом НБУ на дату видачі авансу та на дату затвердження звіту)				
3	Виплачено з каси заборгованість по відрядженню				
4	Списано на фінансові результати витрати на збут				

Завдання 3.2

Українське підприємство уклало зовнішньоекономічний контракт з нерезидентом про виконання ним робіт з виготовлення реклами на 1 500 доларів. Роботи були виконанні 7.05.202х р., а оплату проведено 20.05.202х р.

Курс НБУ: 7.05 - 27,85 грн. за 1 дол. США, 20.05 - 28,00 грн. за 1 дол. США.

Завдання. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 6).

Таблиця 6

Вихідні дані до завдання 3.2

Дата	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
7.05	Відображено надання рекламних послуг нерезидентом на підставі підписаного акту				
	Нараховано ПДВ				
	Сплачено ПДВ				
	Віднесено суму ПДВ до податкового кредиту				
20.05	Перераховано постачальнику за виконані роботи				
	Відображено негативну курсову різницю на дату здійснення розрахунків з постачальниками				
31.05	Списано на фінансові результати:				
	- витрати на збут				
	- інші операційні витрати				

Питання для обговорення:

1. Назвіть мету створення спеціальних прав запозичень (СПЗ) .
2. Що можна віднести до міжнародної розрахункової грошової одиниці ?
3. Якими внутрішніми документами підтверджується перерахунок курсових порядок суб'єкта ЗЕД ?

4. Як класифікується валюта за ступенем обігу на світовому валютному ринку ?
5. Яку функції резервної валюти?
6. Завершіть думку: «Повна конвертованість — це відсутність...»?
7. Назвіть суперечності, що існують на даний час на етапах перерахунку курсів іноземних валют суб'єкта ЗЕД.
8. Від перерахунку яких статей, пов'язаних із інвестиційною діяльністю підприємства, можуть бути курсові різниці ?
9. Що характерно для організації обліку курсових різниць в системі управлінського обліку?
10. Які методичні та організаційні питання міжнародної практики перерахунку курсових різниць доцільно імплементувати сьогодні в Україні?

Тема 4. Облік імпорتنих та експортних операцій підприємства

План заняття:

1.Поняття імпорتنих операцій. Види мита та митних платежів.

2.Документальне оформлення імпорتنих операцій та оподаткування результатів їх проведення.

3.Економічний зміст поняття «експорт», особливості проведення експортних операцій.

4.Бухгалтерський облік операцій з експорту готової продукції. Бухгалтерський облік операцій з експорту робіт і послуг. Оподаткування експортних операцій.

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок здобувачів з документування, аналітичного обліку та звітності імпорتنих та експортних операцій підприємства в сучасних умовах ринкових відносин.

Завдання 4.1

Для виконання зовнішньоекономічного договору на купівлю товару підприємству потрібно 16 000 доларів. У заяві на купівлю іноземної валюти було зазначено максимальний курс купівлі — 26,05 грн./ 1 долар та перерахувало банку 420 134,40 грн. Ставка комісійної винагороди банку — 0,8%. На наступний день валюта була перерахована на валютний рахунок підприємства в повному обсязі. Фактичний курс купівлі на МВР становив 25,98 грн./1 долар, а курс НБУ в момент зарахування валюти на поточний рахунок — 25,95 грн./1 долар.

Завдання. Відобразити дані операції на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 7).

Таблиця 7

Вихідні дані до завдання 4.1

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
1	Перераховані гривні банку для придбання іноземної валюти за прогнозним курсом УМВР				
2	Зарахована валюта на поточний валютний рахунок (за курсом НБУ)				
3	Нараховано комісійну винагороду банку (фактичний курс УМВР)				
4	Списано комісійну винагороду банку				
5	Списано різницю між курсом НБУ та фактичним курсом купівлі валюти на УМВР (сумову різницю)				
6	Повернено банком кошти в гривні				
7	Списано на фінансові результати:				
	- адміністративні витрати				
	- інші операційні витрати				

Завдання 4.2

Завдання.1. Відобразити господарські операції суб'єкта ЗЕД на рахунках бухгалтерського обліку (вихідні дані в табл. 8).

2. Провести аналіз для прийняття управлінських рішень з питань:

3. Які елементи наказу про облікову політику підприємства доцільно затвердити (з вибором оптимальних методів, вартісних показників тощо)?

4. За якими рахунками рекомендовано ввести субрахунки аналітичного обліку і з якою метою?

Провести реформацію фінансових результатів звітного періоду. Визначити можливість використання отриманого в звітному періоді прибутку (погашення збитку).

Таблиця 8

Перелік господарських операцій ТОВ "КАНАР" за звітний період

з/п	Зміст господарської операції підприємства
1.	Реалізовано готову продукцію на експорт по ціні 36000 дол. за курсом 26,05 грн./ 1 долар (собівартість реалізації – 750000 грн.)
2.	Реалізовано пальне по безготівковому розрахунку на суму 72000 грн. з ПДВ. Собівартість реалізованого палива (балансова вартість) – 48000 грн.
3.	Реалізовано товари з магазину на умовах авансових платежів в попередніх періодах вартістю 108000 грн. з ПДВ (ціна придбання – 84000 грн.)
4.	Оприбутковано запчастин виробничого призначення (імпорт) 3000 дол. за курсом 28,06 грн./ 1 долар
5.	Отримано безкоштовно будівельні матеріали за звичайною ціною 2400 грн., балансовою (за даними обліку передавача) – 1500 грн.
6.	Отримано від банку кошти (нараховані відсотки відповідно до умов касового обслуговування) на суму 3300 грн.
7.	Реалізовано автомобіль виробничого призначення первісною вартістю 120000 грн., сумою нарахованого зносу 90000 грн., за реалізаційною ціною 72000 грн. з ПДВ (оплата – в наступних звітних періодах)

Продовження табл. 8

8.	Проведено обов'язкову перепідготовку управлінського персоналу вартістю 36000 грн. з ПДВ на умовах оплати в наступних періодах
9.	Нараховано амортизацію наданого в оперативну оренду виробничого обладнання в розмірі 2100 грн.
10.	Отримано і оплачено комунальні послуги для торговельного приміщення вартістю 7200 грн. з ПДВ
11.	Отримано послуги по охороні адміністративного корпусу, які були оплачені в попередніх періодах, вартістю 16200 грн. з ПДВ
12.	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу – 60000 грн.
13.	Нараховано єдиний страховий внесок на заробітну плату адмінперсоналу – 22%
14.	Нараховано амортизаційні відрахування на обладнання магазину в розмірі 2400 грн.
15.	Проведено попередню оплату за аудиторську перевірку вартістю 18000 грн. з ПДВ

* *нідприємство є платником ПДВ та податку на прибуток.*

Питання для обговорення:

1. Що характерно для зберігання грошових коштів і здійснення усіх видів банківських операцій в іноземній валюті?

2. Яка кореспонденція рахунків показує списання іноземної валюти для продажу банком ?

3. На яких рахунках обліковується комісійна винагорода банку за продаж іноземної валюти?

4. Які терміни встановлено для проведення розрахунків в іноземній валюті?

5. Розкрийте поняття «експорт», його роль та характер експортних операцій.

6. В яких випадках дозволяється використання готівкової іноземної валюти на території України як засобу платежу.

7. Чи може резидент України отримати кредит / позику в іноземній валюті?

8. На яких рахунках в бухгалтерському обліку відображається сума оплати за одержані товари від нерезидента ?

9. У випадку виконання яких вимог юридична особа може здійснювати експорт товарів?

10. Назвіть найбільш дискусійні питання щодо обліку та оподаткування операцій нарахування та сплати митних зборів.

Змістовний модуль 2. Відображення операцій в іноземній валюті в обліковій системі підприємства та фінансовій звітності

Тема 5. Податкові вимоги до операцій в іноземній валюті.

План заняття:

1.Базові принципи відображення результатів проведення господарських операцій в іноземній валюті в системі оподаткування.

2.Внутрішня регламентація аналітичного обліку зовнішньоекономічної діяльності.

3.Основи управлінського обліку за центрами відповідальності підприємства – резидента.

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: практично ознайомити здобувачів з розрахунками об'єктів оподаткування за результатами проведення операцій в іноземній валюті.

Завдання 5.1

Торговий центр - ПАТ «Захід- Інком» відвантажило іноземному покупцеві товар на суму 3000 дол. США, курс НБУ на дату оформлення ВМД 27,7 грн. за дол. Покупець перерахував кошти в тому ж самому кварталі. Курс НБУ на дату погашення заборгованості 27,72 грн. за дол. Сума митних зборів – 0.2 %, мита – 5 % Собівартість товару 15000 грн.

Завдання. Відобразити ситуацію в обліку. Визначити вплив курсових різниць на доходи та витрати, що формують об'єкт оподаткування податком на прибуток (табл. 9).

Таблиця 9

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку експортних операцій

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Нараховано та сплачено на митниці: – мито – плата за митне оформлення			
2	Відвантажено товар покупцеві нерезиденту			
3	Відображено нарахування податкового зобов'язання			
4	Списано на реалізацію собівартість відвантаженого товару			
7	Списано на фінансовий результат дохід від реалізації			
8	Списано на фінансовий результат собівартість товару			
9	Списано на фінансовий результат нараховані митні збори			
10	Отримано кошти від нерезидента			
11	Визначено курсову різницю			
12	Списано на фінансовий результат дохід від курсової різниці			

Приклад 2. ТОВ «Полісся» уклало договір про надання консультаційних послуг закордонному контрагенту. Згідно із

зовнішньоекономічним договором контрактна вартість наданих послуг за місцем знаходження покупця на суму 1000 дол. США. Акт про надання послуг був підписаний 12.02 поточного року. Собівартість наданих послуг склала 5000 грн. Оплата надійшла 20.02 поточного року. Курс НБУ на цей час не змінився і склав 27.7 грн./дол. США (табл. 10).

Таблиця 10

Відображення на рахунках операцій з експорту послуг

№	Дата	Первинні документи та зміст господарської операції	Сума		Кореспонденція рахунків	
			Дол.	Грн.	Д-т	К-т
1	12.02	Акт виконаних робіт Підписано акт виконаних робіт.				
2	12.02	Довідка бухгалтерії. Списано собівартість наданих послуг				
3	20.02	Виписка банку. Отримано оплату за надані послуги.				

Питання для обговорення:

1. Відповідно до положень Податкового кодексу за якою датою отримання доходів визначається об'єкт оподаткування?

2. За яким курсом визнаються витрати у разі передоплати за товар – імпортом?

3. У разі придбання товару з післяплатою витрати визнаються за курсом?

4. Що характерно для операцій коригування у разі зміни розрахунків з імпортером?

5. Для продажу іноземної валюти платником податку на прибуток за якими операціями доцільно ввести аналітичні субрахунки?

6. Як впливає на фінансовий результат зміна курсу за операціями внесення засновниками своїх часток?

7. Як впливає на фінансовий результат зміна курсу за залишками коштів в іноземній валюті на депозитному рахунку?

8. Якою статтею в бухгалтерському обліку є розрахунки з постачальниками-нерезидентами, що мають погашатися коштами?

9. Чи правильною є думка: в податковому обліку (аналогічно до бухгалтерського) курсові різниці потрібно перераховувати за монетарними статтями

10. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображаються курсові різниці від перерахунку коштів в іноземній валюті?

Тема 6. Контрольовані операції в зовнішньоекономічній діяльності підприємства та контроль валютного законодавства

1. Організація контролю операцій ЗЕД в системі інтегрованого бухгалтерського обліку.

2. Контрольовані операції підприємства: регулювання , аналіз, звітність.

3. Внутрішній контроль у забезпеченні достовірності відображення експортно-імпортних операцій в обліку та звітності.

4. Суб'єкти зовнішнього контролю ЗЕД.

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування професійних вмінь і навичок здобувачів з організації облікового забезпечення контрольованих зовнішньоекономічних операцій підприємства та внутрішнього контролю ЗЕД.

Завдання 6.1

На основі цих даних, наведених нижче необхідно: перевірити правильність відображення операцій.

Підприємство перерахувало банку на підставі заяви на купівлю валюти 265000 грн. для купівлі 10000 доларів США. [Курс міжбанківського валютного ринку на день купівлі валюти складав](#)

27,2 [гривень за долар США. Курс НБУ день купівлі валюти складав](#)
 27,4 [гривень за долар](#) (табл. 11).

Таблиця 11

Вихідні дані до завдання 6.1

№	Господарські операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Перерахування банку гривні для купівлі валюти на ринку	333	311	265000,00 грн.
2	Перерахування банку гривні для купівлі валюти на ринку	333	311	10000,00 грн.
3	Отримання валюти за курсом НБУ = курс НБУ 27,4*10000 доларів США	312	333	10000 доларів 274000 грн.
4	Різниця між курсом купівлі валюти на міжбанківському валютному ринку та курсом НБУ = (27,4 грн. - 27,2 грн.)* 10000 доларів США	333	711	2000,00 грн.
5	Утримання вартості послуг банку 0,3% від фактичних витрат на купівлю валюти	92	333	783,00 грн.
6	Повернення залишку грошових коштів на поточний гривневий рахунок за вирахуванням комісійних банку (265000+10000)-274000-783=217 грн.	311	333	217,00 грн.

Завдання 6.2.

На основі цих даних, наведених в таблиці необхідно: перевірити правильність відображення операцій.

Підприємство–резидент України відвантажив по ЗЕД - контракту товар нерезиденту на суму 100000 доларів США. Оплата має бути здійснена у євро.

Курс НБУ на дату визнання доходу від реалізації складає 27,34 грн. /дол. США. На дату платежу курс НБУ склав: 27,58 грн. /дол. США і 31,9 грн. /євро (табл. 12).

Таблиця 12

Вихідні дані до завдання 6.2

	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Відвантажено товар нерезиденту , визнано дохід = 100000 дол. США * 27,34 грн./дол. США	362	702	100000 дол./ 2734000 грн.
2	Переведена заборгованість в іншу валюту по кросс-курсу на дату отримання оплати 100000 дол. * 27,58 = 2758000 (курс грн./дол. США) 2758000/31,9=86457,68 (курс грн./ євро)	362	362	По дебету: 86457,68 євро 2758000 грн. По кредиту: 100000 дол. 2758000 грн.
3	Оплата за товар в сумі, розрахований по курсу на дату оплати 86457,68 євро * 31,9 грн./євро = 2757999,99	316	362	86457,68 євро/ 2757999,99 грн.
	Курсова різниця від	362	714	23999,99 грн.

4	перерахунку боргу по курсу НБУ на дату оплати 2757999,99 – 2734000 = 23999,99			
---	---	--	--	--

Питання для обговорення:

1. Розкрийте особливості визнання контрольованих операцій вітчизняного експортера.
2. Поясніть зміст поняття "рентабельність собівартості експортного товару».
3. Які показники є критеріями визнання господарських операцій контрольованими?
4. Розкрийте особливості внутрішнього контролю імпортних операцій.
5. Які методи трансфертного ціноутворення передбачені ПКУ?
6. Які фактори впливають на організацію внутрішнього контролю експортних операцій ?
7. Які методи розрахунку трансфертного ціноутворення застосовуються у світовій економічній практиці?
8. Якими співвідношеннями визначається валова рентабельність ?
9. Наведіть приклади аналітичного відображення контрольованих операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 7. Методика підготовки фінансової звітності в частині здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

1. *Методика підготовки основних форм звітності за результатами проведення операцій в іноземній валюті.*
2. *Балансова ув'язка форм зовнішньої фінансової звітності.*
3. *Формування Приміток до річної звітності за основними тенденціями розвитку ЗЕД.*

Кількість годин: 2 год.

Мета заняття: формування вмій і навичок здобувачів з формування інформації у фінансової звітності ЗЕД.

Завдання 7.1.

Підприємство здійснює продаж 5000 дол. Валютний курс на дату отримання валюти і списання її з валютного рахунку складає 25,22 грн./дол. Курс продажу валюти на міжбанківській валютній біржі складає 25,26 грн./дол. Валютний курс на момент продажу – 25,25 грн./дол., балансова вартість валюти для податкового обліку складає (5000 x 25,2) грн. (середній курс валюти, що знаходиться на балансі, рівний 25,2 грн./дол.). Комісійна винагорода банку складає 1% від вартості проданої валюти.

Завдання. Перевірити, чи правильно відображені зазначені операції на рахунках бухгалтерського обліку; провести розрахунки фінансового результату (табл. 12).

Таблиця 12.

Вихідні дані

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	ВД, грн.	ВВ, грн.
		дебет	кредит			
1	2	3	4	5	6	7
1	Списання з валютного рахунку іноземної валюти для продажу	334	312		—	—
2	Відображення у складі доходу суми гривень, одержаної від продажу іноземної валюти (25,26 x 3000) грн.	377	711			—
3	Зарахування на розрахунковий рахунок суми гривень, одержаної від продажу іноземної валюти, за вирахуванням комісійної винагороди банку	311	377		—	—
4	Відображення у складі витрат поточного періоду суми комісійної винагороди банку (3000	942	377		—	

	х 25,26 х 0,01) грн.					
5	Відображення курсової різниці між вартістю списаної з поточного рахунку валюти, розрахованої по курсу на дату списання, і вартістю цієї валюти, розрахованої по валютному курсу на момент продажу (5000 х 25,25 - 5000 х 25,22) грн.	334	714		—	—
6	Списання собівартості проданої валюти; у податковому обліку балансова вартість віднесена до ВВ (5000 х 25,25) грн.	942	334		—	
7	Відображення фінансового результату	714	79		—	—
		711	79		—	—
		79	942		—	—
		79	942			—

Завдання 7.2

Українське підприємство уклало зовнішньоекономічний контракт з нерезидентом про виконання ним робіт з виготовлення реклами на 1 500 доларів. Роботи були виконанні 7.05.202х р., а оплату проведено 20.05.202х р. Курс НБУ: 7.05 - 25,85 грн. за 1 дол. США, 20.05 - 26,00 грн. за 1 дол. США.

Завдання. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку та визначити вплив вказаних операцій на показники звітності (табл. 13).

Таблиця 13

Вихідні дані до завдання 7.2

Дата	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
7.05	Відображено надання рекламних послуг				

	нерезидентом на підставі підписаного акту				
	Нараховано ПДВ				
	Сплачено ПДВ				
	Віднесено суму ПДВ до податкового кредиту				
20.05	Перераховано постачальнику за виконані роботи				
	Відображено негативну курсову різницю на дату здійснення розрахунків з постачальниками				
31.05	Списано на фінансові результати:				
	- витрати на збут				
	- інші операційні витрати				

Завдання 7.3

Для виконання зовнішньоекономічного договору на купівлю товару підприємству потрібно 16 000 доларів. У Заяві на купівлю іноземної валюти було зазначено максимальний курс купівлі — 26,05 грн./ 1 долар та перерахувало банку 420 134,40 грн. Ставка комісійної винагороди банку — 0,8%. На наступний день валюта була перерахована на валютний рахунок підприємства в повному обсязі. Фактичний курс купівлі на МВР становив 25,98 грн./1 долар, а курс НБУ в момент зарахування валюти на поточний рахунок — 25,95 грн./1 долар.

Завдання. Відобразити дані операції на рахунках бухгалтерського обліку та та визначити вплив вказаних операцій на показники звітності (табл. 14).

Вихідні дані до завдання 7.3

№ з/ п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	
		Дт	Кт	грн.	\$
1	Перераховані гривні банку для придбання іноземної валюти за прогнозним курсом УМВР				
2	Зарахована валюта на поточний валютний рахунок (за курсом НБУ)				
3	Нараховано комісійну винагороду банку (фактичний курс УМВР)				
4	Списано комісійну винагороду банку				
5	Списано різницю між курсом НБУ та фактичним курсом купівлі валюти на УМВР (сумову різницю)				
6	Повернено банком кошти в гривні				
7	Списано на фінансові результати:				
	- адміністративні витрати				
	- інші операційні витрати				

Питання для обговорення:

1. Розкрийте особливості узагальнення залишків за монетарними статтями у формах фінансової звітності суб'єкта ЗЕД.
2. Розкрийте особливості узагальнення залишків за немонетарними статтями у формах фінансової звітності суб'єкта ЗЕД.
3. Розкрийте основні методики перевірки показників Ф1 та Ф2 суб'єкта ЗЕД в частині операцій в іноземній валюті.

4. Назвіть зовнішніх користувачів звітності суб'єкта ЗЕД.
5. Які форми статистичної звітності характерні для суб'єкта ЗЕД?
6. Які нефінансові показники доцільно оприлюднювати суб'єкту ЗЕД в спеціальних (інтегрованих) формах звітності.
7. Ваші рекомендації щодо річної інвентаризації монетарних та немонетарних статей.
8. Наведіть приклади внутрішньої звітності за експортними / імпортними операціями.
9. Які показники рекомендує використовувати Податковий Кодекс України для аналізу експортних операцій суб'єкта ЗЕД ?
10. Які показники рекомендує використовувати Податковий Кодекс України для аналізу імпортних операцій суб'єкта ЗЕД ?
11. Як розрахувати «чисту рентабельність витрат»? Який економічний зміст зазначеного показника?
12. Якими відношеннями розраховується показник загальної (балансової) рентабельності?
13. Як розрахувати «рентабельність активів»? Який економічний зміст зазначеного показника?
14. Як впливає на показники рентабельності контрольованих операцій «антиризикова політика управління»?
15. Назвіть альтернативні субрахунки аналітичного обліку, які варто затвердити в Робочому плані рахунків (додатком до наказу про облікову політику).
16. Які альтернативи організації управлінського обліку з питань контролю за рентабельністю реалізації товарів (робіт, послуг) нерезиденту?

ПІДГОТОВКА ДО КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Зразки тестових завдань.

Перевірте свої знання щодо вибору однієї правильної відповіді (виділено курсивом).

Тести для перевірки знань

1. Зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів, що передбачає:

господарські операції вітчизняних суб'єктів із зарубіжними суб'єктами

проведення операцій як в національній, так і в іноземній валюті

виключно торговельну діяльність

проводиться виключно на території контрагента-нерезидента

може проводитись підприємствами виключно середнього та великого бізнесу

2. До основних видів зовнішньоекономічних торговельних операцій відносять:

експортні операції

імпортні операції

реекспортна операція

реімпортна операція

всі перелічені

3. Особливості організації обліку ЗЕД відносяться наступні вимоги:

забезпечення керівництва підприємства та інших зацікавлених осіб достовірною інформацією

відображення в бухгалтерському обліку валютних операцій у валюті їх здійснення та на дату квартальної звітності

забезпечення переоцінки активів, одержаних від нерезидента, на дату квартальної звітності

проведення перерахунку курсових різниць по монетарних та немонетарних активах на дату звітності

забезпечення аналітичного обліку операцій в іноземній валюті

4. До елементів методу обліку діяльності підприємств-суб'єктів ЗЕД не відносяться:

документування
подвійний запис
калькуляція
інвентаризація

переоцінка активів на звітну дату.

5. Для операцій в іноземній валюті як об'єктів обліку характерно:

достовірність оцінки операції, вираженої в іноземній та національних валютах

право підпису документів (в першу чергу, розрахункових) посадовими особами затверджується в наказі керівника

інвентаризація результатів проведення таких операцій проводиться не рідше одного разу на рік;

відокремлення обліку результатів діяльності, пов'язаних з операціями в іноземній валюті, від інших видів господарської діяльності

всі перелічені твердження є вірними

6. Термін FCA (Free Carrier (... named place) «Франко перевізник (... назва місця» означає:

продавець доставить товар, який пройшов митне очищення, зазначеному покупцем перевізнику до названого місця

якщо ж постачання здійснюється не в приміщенні продавця, продавець за відвантаження товару несе відповідальність

на продавця покладається обов'язок по митному очищенню товару для експорту

на продавця також покладається обов'язок по забезпеченню страхування від ризиків втрати й ушкодження товару під час перевезення на користь покупця

все перелічене

7. Функціями Національного банку України у сфері зовнішньоекономічної діяльності є:

забезпечення складання платіжного балансу

регулювання курсу національної валюти України до грошових одиниць інших держав

затвердження головних напрямів зовнішньоекономічної політики України

здійснення контролю за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції

прийняття, зміна та скасування законів, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності

8. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України визначає:

П(с)БО 7

П(с)БО 10

П(с)БО 15

П(с)БО 16

П(с)БО 21.

9. Основним законодавчим актом, який регулює зовнішньоекономічну діяльність, є:

П(с)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;

Податковий кодекс України

Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон

10. Управлінський етап організації обліку ЗЕД передбачає: встановлення норм праці та часу, необхідного для виконання робіт на етапах проведення операції в іноземній валюті організації безпеки та захисту облікової інформації

аналітичний облік операцій, важливих для оперативного управління

забезпечення сучасних ергономічних вимог щодо психологічно сприятливої атмосфери в підрозділах як економічної
все перелічене

11. Джерело отримання інформації для суб'єкта ЗЕД – єдина інтегрована система господарського обліку, що включає:

бухгалтерський, внутрішньогосподарський облік операцій
бухгалтерський, управлінський, податковий облік господарських операцій

бухгалтерський облік, управлінський облік, облік розрахунків з бюджетом за податками та зборами, статистичний облік бухгалтерський, статистичний облік господарських операцій
правильної відповіді немає

12. Для управлінського та бухгалтерського обліку характерно:

має інформаційну базу – дані статистичного обліку
мають власні форми зовнішньої звітності (затверджені на державному рівні)

нормативно врегульованим є тільки бухгалтерський облік використовують виключно вартісні показники жодне з перелічених тверджень не є вірним.

13. Для внутрішньогосподарського обліку операцій в іноземній валюті характерно:

здійснюється за принципами МСБО
притаманно збереження методичної бази бухгалтерського
практикується виключно на виробничих ділянках підприємства

відповідає принципам податкового законодавства
використовується виключно для статистичної звітності

14. Уніфіковані форми звітності, затверджені на державному рівні, суб'єкти ЗЕД з іншими підприємствами, мають за даними:

бухгалтерського обліку;

управлінського обліку
обліку розрахунків з бюджетом за податками та зборами
статистичного обліку
всі наведені облікові підсистеми інтегрованої системи
бухгалтерського обліку

15. В наказі про облікову політику для підприємства -
суб'єкта ЗЕД доцільно затвердити:

метод списання запасів
метод нарахування резерву сумнівних боргів для
контрагентів-нерезидентів
метод нарахування амортизації основних засобів
перелік і склад статей калькулювання виробничої
собівартості продукції
все перелічене

16. На методичному етапі організації бухгалтерського обліку
ЗЕД здійснюється:

визначення оптимальної штатної структури облікового
апарату
вибір способу обробки облікових даних
організація системи безперервного підвищення кваліфікації
працівників бухгалтерії
визначення програмного забезпечення
встановлення строків та порядку проведення інвентаризації.

17. На технічному етапі організації бухгалтерського обліку
ЗЕД здійснюється:

вибір робочого плану рахунків бухгалтерського обліку з
урахуванням субрахунків аналітичного обліку
визначення програмного забезпечення
встановлення строків та порядку проведення інвентаризації
визначення оптимальної штатної структури облікового
апарату;
мотивація працівників бухгалтерії

18. Обов'язковим елементом наказу про облікову політику підприємства - суб'єкта ЗЕД є затвердження:

робочих субрахунків до рахунків бухгалтерського обліку
методи оцінки активів
графіків документообігу
методу нарахування амортизації основних засобів
все перелічене

19. Принцип повного висвітлення передбачає:

фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні наслідки господарських операцій

фінансова звітність повинна містити всю інформацію про потенційні наслідки господарських операцій

фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, що є у грошовому еквіваленті «суттєвими»

фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

до фінансової звітності включається інформація, яка суттєво впливає на формування прибутку

20. Принцип нарахування та відповідності доходів та витрат передбачає:

для визначення фінансового результату доходи звітного періоду визнаються за критерієм надходження коштів

для визначення фінансового результату витрати оцінюються за сумою втраченої економічної вигоди

для визначення фінансового результату необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів (доходи та витрати відображаються в момент їх виникнення)

для визначення фінансового результату оцінка доходів не залежить від понесених витрат, що обумовлюють такі доходи
правильної відповіді немає

21. Балансуючою операцією є:

сплата авансу у іноземній валюті постачальнику за товари або послуги, що мають бути поставлені пізніше
отримання авансу від покупця у іноземній валюті за товари або послуги, що мають бути поставлені пізніше
отримання кредиту у іноземній валюті
отримання у фінансовий лізинг майна, зобов'язання за яке виражене у іноземній валюті
оплата за раніше отримані товари або послуги

22. Оцінка монетарних статей проводиться:

монетарні статті не переоцінюються

заборгованість переоцінюється за поточним обмінним курсом на кожну звітну дату, а також на дату кожного часткового чи повного погашення заборгованості

доходи від реалізації товарів за попередньою оплатою, визнаються за обмінним курсом на дату звітності

вартість оприбуткованих товарів, що придбані за попередньою оплатою, визнається за обмінним курсом на дату їх оприбуткування

витрати на придбання послуг за передоплатою визнаються за обмінним курсом на дату фактичного одержання таких послуг.

23. Для облікової політики підсистеми бухгалтерського обліку для суб'єкта ЗЕД не доцільно затвердити:

метод ідентифікованої собівартості одиниці запасів, за операціями зовнішньоекономічного характеру

прямолінійний метод нарахування необоротних активів

метод нарахування резерву сумнівних боргів, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів

робочий план рахунків із введення субрахунків аналітичного обліку операцій в іноземній валюті

посадові обов'язки працівників бухгалтерії

24. Спеціальні права запозичення (СПЗ) створюються для:

поповнення національного резервного активу

забезпечення системи існуючих офіційних резервів країни-учасниці

поповнення валюти МВФ

виконання рішення МВФ
всі варіанти вірні

25. До міжнародної розрахункової грошової одиниці можна віднести:

гривня
російські рублі
білоруські рублі
СПЗ, екю та євро
правильної відповіді немає

26. За ступенем обігу на світовому валютному ринку класифікуються:

головна
другорядна
екзотична
головна, другорядна, екзотична
конвертована

27. Функції резервної валюти передбачають:
функціонування її як національного платіжного засобу
використання її як бази для визначення валютного курсу
використання її як інструмента зупинення валютної
інтервенції

використання валюти для хеджування валютних операцій
всі варіанти вірні.

28. Повна конвертованість — це відсутність :
будь-якого контролю та обмежень за поточними і
капітальними операціями

обмежень на платежі за поточними міжнародними операціями

обмежень на трансфери за поточними міжнародними операціями

обмежень на платежі за міжнародними операціями, які пов'язані з капітальними грантами

все перелічене вірно

29. Від перерахунку статей, пов'язаних із інвестиційною діяльністю підприємства курсові різниці можуть бути:
позитивні операційні
негативні операційні
позитивні/негативні не операційні
затверджені наказом про облікову політику суб'єкта ЗЕД
всі перелічені

30. Операційна курсова різниця виникає:
за активними статтями при збільшенні курсу валюти та за пасивними статтями при зменшенні курсу
від перерахунку статей, пов'язаних із операційною діяльністю підприємства
від перерахунку статей, пов'язаних із інвестиційною діяльністю підприємства
від перерахунку статей, пов'язаних із фінансовою діяльністю підприємства
за активними статтями при зменшенні курсу валюти та за пасивними статтями при збільшенні курсу

31. Неопераційна курсова різниця виникає:
за активними статтями при збільшенні курсу валюти та за пасивними статтями при зменшенні курсу
від перерахунку статей, пов'язаних із операційною діяльністю підприємства
від перерахунку статей, пов'язаних із інвестиційною діяльністю підприємства
від перерахунку статей, пов'язаних із фінансовою діяльністю підприємства
правильної відповіді немає

32. Позитивна курсова різниця виникає:
за активами при збільшенні курсу валюти
за пасивними статтями при зменшенні курсу
за активними статтями при зменшенні курсу валюти;
всі відповіді вірні
правильної відповіді немає

33. Негативна курсова різниця виникає:
за активами при збільшенні курсу валюти
за зобов'язаннями при збільшенні курсу
за активами при зменшенні курсу валюти
всі відповіді вірні
правильної відповіді немає

34. Для зберігання грошових коштів і здійснення усіх видів банківських операцій в іноземній валюті характерно:
рахунки відкриваються у будь-яких банках України за вибором керівника підприємства і за згодою цих банків
рахунки відкриваються у будь-яких банках України за вибором нерезидента і за згодою цих банків
установа банку у разі відкриття поточного рахунку в іноземній валюті зобов'язана повідомити про це власників (засновників) підприємства та нерезидентів
при переказі коштів за кордон платіжні документи оформляються державною мовою (українською)
правильної відповіді немає

35. Яка кореспонденція рахунків показує списання іноземної валюти для продажу банком:
Дт 334 – Кт 311
Дт 302 – Кт 312
Дт 334 – Кт 312
Дт 632 Кт 312
Дт 312 – Кт 714

36. Для продажу одержаної іноземної валюти характерно:
продається протягом десяти днів з моменту надходження її на рахунок підприємства;
продається не менше 70% одержаної іноземної валюти;
продається 50% одержаної іноземної валюти в день її надходження на валютний рахунок;
сума обов'язкового продажу залежить від рішення підприємства;
обов'язкового продажу немає
правильної відповіді немає

37. Комісійна винагорода банку за продаж іноземної валюти обліковується:

Дт334 – Кт311

Дт 302 – Кт 312

Дт 942 – Кт 377

Дт 92 – Кт 377(685)

Дт 312 – Кт714

38. Для конвертації іноземної валюти характерно:

відбувається за схемою продажу валюти

заборонено обмінювати вільно конвертовану валюту 1 групи на неконвертовану валюту 3 групи і навпаки

обмежень в конвертуванні валюти немає

бухгалтерському обліку операція викличе доходи\витрати

все перелічене вірно

39. Облік перерахування комісії банку за конвертацію валюти:

Дт949 – Кт334

Дт 312 – Кт 334

Дт 685 – Кт 311

Дт92 – Кт377

Дт 312 – Кт714

40. Для обліку позитивних курсових різниць передбачено використання субрахунків:

945, 974

714, 744

945, 714

744, 974

302, 312, 314

41. Для обліку негативних курсових різниць передбачено використання субрахунків:

945, 974

714, 744

945, 714

744, 974
302, 312, 314

42. При купівлі іноземної валюти позитивна різниця між курсом придбання валюти на МВРУ та курсом НБУ відображається на субрахунку:

312
942
945
711
714

43. При купівлі іноземної валюти від'ємна (негативна) різниця між курсом придбання валюти на МВРУ та курсом НБУ відображається на субрахунку:

312
942
945
711
714

44. Формами безготівкових розрахунків підприємств з фірмами і організаціями іноземних країн є:

банківський переказ
акредитив
розрахунки чеками
інкасо
всі вище перелічені

45. Іноземну валюту українські підприємства можуть використовувати для:

для видачі авансів на закордонні відрядження своїм працівникам

для виплати зарплати в іноземній валюті працівникам – українцям

для розрахунків з резидентами на їх прохання
за рішенням керівника підприємства на інші господарські операції з резидентами

всіх перелічених операцій

46. Встановлено наступні терміни проведення розрахунків в іноземній валюті:

в межах 180 календарних днів

в межах 90 календарних днів

в межах 365 календарних днів

в межах 120 календарних днів

терміни встановлюються обслуговуючим банком

47. В бухгалтерському обліку сума оплати підприємством за одержані товари від нерезидента відображається:

Дт 377- Кт 312

Дт 642 – Кт 311

Дт 632 – Кт312

Дт 371 – Кт311

Дт 311 – Кт681

48. Оформлення відрядження передбачає підготовку:

обґрунтування цілей поїздки

запрошення приймаючої сторони, договір чи контракт, інші документи, що свідчать про наміри встановити цивільно-правові відносини

наказ (розпорядження) із зазначенням мети виїзду, строків поїздки, маршруту, умов перебування, розміру добових

підготовку кошторису витрат

всіх перелічених документів

49. Обов'язковими документами для суб'єкта ЗЕД є:

посвідчення про відрядження

наказ на відрядження

трудоий договір з відрядженим

запрошення за кошти приймаючої сторони

заява відрядженого

50. Працівник, який їде в закордонне відрядження, має бути:

забезпечений авансом відповідно до кошторису витрат у гривнях

забезпечений авансом відповідно до кошторису витрат в інвалюті

забезпечений авансом відповідно до кошторису витрат у гривнях – для здійснення витрат під час проїзду територією України, в інвалюті – для здійснення необхідних витрат за кордоном

може бути не забезпечений авансом
забезпечення авансом - за рішенням керівника

51. Які суб'єкти не можуть здійснювати зовнішньоекономічну діяльність в Україні:

фізичні особи
юридичні особи

підрозділи іноземних суб'єктів господарювання, що не є юридичними особами за законодавством України

підрозділи іноземних суб'єктів господарювання, що є юридичними особами за законодавством України

всі відповіді правильні

52. Я якого моменту юридичні можуть здійснювати зовнішньоекономічну діяльність:

набуття статусу юридичної особи

передбачення у статутних документах права здійснення зовнішньоекономічної діяльності

отримання сертифікату про ЗЕД

отримання ліцензії

початку здійснення операцій з валютою

53. Найвищим органом державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є:

Верховна Рада України

Кабінет Міністрів України

Національний банк України

всі відповіді правильні

правильна відповідь відсутня

54. До недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності України належать:

фондові та валютні біржі

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;

Державна митна служба України;

Антимонопольний комітет України.

правильна відповідь відсутня

55. Квоти, що обмежують здійснення експортно-імпортних операцій бувають:

експортні та імпортні

глобальні та групові

антидемпінгові та компенсаційні

регіональні та індивідуальні

правильна відповідь відсутня

56. Які операції належать до валютних операцій ?:

операції пов'язані з переходом право власності на валютні цінності за винятком операцій, які здійснюються між резидентами у валюті України

операції пов'язані з виконанням валютних цінностей в міжнародному обігу як засобу платежу з переданням заборгованості та інших зобов'язань предметом яких є валютні цінності

операції пов'язанні з ввезенням, переводами та вивезенням з території України валютних цінностей;

операції пов'язанні переводами та вивезенням з території України валютних цінностей

всі відповіді правильні.

57. Який суб'єкт визначає курс національної грошової одиниці України до інших іноземних валют:

через крос-курси

Міжнародним Валютним фондом

Національним Банком України

пунктами обміну валют

правильна відповідь відсутня

58. Згідно з П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» визначення курсових по монетарних статтях в іноземній валюті проводиться:

- на дату балансу
- на дату здійснення розрахунків
- на дату здійснення розрахунків та на дату балансу*
- зовсім не проводиться
- усі відповіді вірні

59. Особливістю документального оформлення операцій по валютних рахунках для переказу грошей за кордон є:

- оформлення платіжних документів англійською мовою
- оформлення платіжних документів українською мовою
- доповнення платіжних документів довідкою-перекладом*
- оформлення платіжних документів міжнародною мовою
- оформлення платіжних документів російською мовою

60. За якими видами діяльності визначаються курсові різниці в бухгалтерському обліку за П(С)БО 1:

- операційна та фінансова*
- монетарні статті
- немонетарні статті
- інвестиційна діяльність
- усі відповіді вірні

61. За критерієм «залежність від виду діяльності», в ході курсові різниці поділяються на:

- балансові
- позабалансові
- операційні і неопераційні*
- фінансові
- усі відповіді вірні

62. Перерахунок заборгованості в іноземній валюті по кредитах відбувається:

- на останню дату звітного періоду
- на дату погашення кредиту

на останню дату звітного періоду та на дату погашення кредиту

на кінець року

на 31 грудня поточного року

63. В світовій торгівлі роль основної валюти, за допомогою якої здійснюється більша частина міжнародних розрахунків:

долар США

євро

гривня

злотий

біткоїн

64. Для розрахунків з іноземними контрагентами за придбані необоротні активи використовують:

рахунок 685

рахунок 632

рахунки 685 та 632

рахунок 631

рахунок 633

65. Які субрахунки використовують для обліку розрахунків з експортних операцій?

362 «Розрахунки з іноземними покупцями і замовниками»

632 «Розрахунки з іноземними постачальниками і підрядниками»

362 «Розрахунки з іноземними покупцями і замовниками» та 681 «Розрахунки за авансами одержаними в іноземній валюті»

362 «Розрахунки з іноземними покупцями і замовниками» та 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками і підрядниками»

правильна відповідь відсутня

66. Що означає термін «банківський переказ»?:

документ (письмове уповноваження), за яким суб'єкт надає право іншому суб'єкту господарювання на законних підставах здійснювати від її імені певні юридичні дії або представницькі функції з (перед) третіми особами й цим створювати для останнього правові наслідки

грошовий документ встановленої форми, що містить письмове розпорядження власника поточного рахунку банку про безумовну виплату певної суми конкретній особі або пред'явнику

доручення продавця своєму банку отримати від покупця на підставі розрахункових документів гроші і перерахувати їх продавцеві

доручення банку – кореспонденту виплатити певну суму грошей за розпорядженням і за рахунок переказодавця іноземному отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку – платнику виплаченої ним суми

правильна відповідь відсутня

67. Експортні фірми залежно від виконуваних функцій і номенклатури товарів поділяються на:

одиничні, комплексні

спеціалізовані, універсальні, фірми, що експортують сільськогосподарську продукцію

малі, середні, глобальні

торгові, комісійні, агентські, брокерські

усі відповіді вірні

68. Які із вказаних видів експорту в Україні заборонені?

вивіз товарів народного споживання

вивіз металу

вивіз золота

вивіз з території України предметів, які представляють національне, історичне або культурне надбання українського народу

усі відповіді вірні

69. Методичні засади бухгалтерського обліку експортних операцій регламентуються:

П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів

Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств»

Податковий кодекс України

правильна відповідь відсутня

70. Визнання доходу від експортних операцій у бухгалтерському обліку регулюється ?

П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»

Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств»

П(С)БО 15 «Дохід»

Податковий кодекс України

П(С)БО « Витрати»

71. На якому субрахунку відображається курсова різниця за умови зростання курсу іноземної валюти при здійсненні експортних операцій?

945 Втрати від операційної курсової різниці

714 Дохід від операційної курсової різниці

362 Розрахунки з іноземними покупцями

361 Розрахунки з вітчизняними покупцями

362 Розрахунки за зовнішньо-економічною діяльністю

72. На якому субрахунку відображається курсова різниця за умови зменшення курсу іноземної валюти при здійсненні експортних операцій?

945 Втрати від операційної курсової різниці

714 Дохід від операційної курсової різниці

362 Розрахунки з іноземними покупцями

361 Розрахунки з вітчизняними покупцями

362 Розрахунки за зовнішньо-економічною діяльністю

73. Вкажіть вірну кореспонденцію: отримано оплату від нерезидента в іноземній валюті

Д 311 К 362

Д 314 К 362

Д 313 К 362

Д 314 К 361

Д 314 К 632

74. Що означає термін «інкасо» ?

доручення банку – кореспонденту виплатити певну суму грошей за розпорядженням і за рахунок переказодавця іноземному

отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку – платнику виплаченої ним суми

грошовий документ встановленої форми, що містить письмове розпорядження власника поточного рахунку банку про безумовну виплату певної суми конкретній особі або пред'явнику документ, що містить розпорядження власника розродільного рахунку банку про безумовну виплату певної суми конкретній особі або пред'явнику

доручення продавця своєму банку отримати від покупця на підставі розрахункових документів гроші і перерахувати їх продавцеві

правильна відповідь відсутня

75. У чому сутність документа «чек» ?

доручення банку – кореспонденту виплатити певну суму грошей за розпорядженням і за рахунок переказодавця іноземному отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку – платнику виплаченої ним суми

грошовий документ встановленої форми, що містить письмове розпорядження власника поточного рахунку банку про безумовну виплату певної суми конкретній особі або пред'явнику

доручення продавця своєму банку отримати від покупця на підставі розрахункових документів гроші і перерахувати їх продавцеві

документ, що містить розпорядження власника розродільного рахунку банку про безумовну виплату певної суми конкретній особі або пред'явнику

правильна відповідь відсутня

76. Які суб'єкти мають право на здійснення експортних операцій?

лише юридичні особи

юридичні та фізичні особи

лише фізичні особи

зареєстровані ФОП

публічні акціонерні товариства

77. Яке визначення пояснює сутність експорту товарів ?

це купівля суб'єктами ЗЕД в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України;

це продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів

це купівля суб'єктами ЗЕД в іноземних компаніях товарів;
це купівля суб'єктами ЗЕД товарів без ввезення цих товарів на територію України;
правильна відповідь відсутня

78. Особливості бухгалтерського обліку експортних операцій регламентуються:

П(С)БО 21 «Облік валют»

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»

П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»

Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств»

Податковий кодекс України

79. Визнання доходу від експортних операцій у бухгалтерському обліку регулюється ?

П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»

Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств»

П(С)БО 15 «Дохід»

П(С)БО 16 «Доходи і витрати в ЗЕД»

правильна відповідь відсутня

80. Яка з вказаних статей не відноситься до монетарної статті:

інвалюта на рахунках

інвалютні зобов'язання за оприбутковані товари, отримані роботи й послуги

інвалютна заборгованість за відвантажені товари, надані послуги й роботи

заборгованість за інвалютним кредитом

основні засоби

СПИСОК ОСНОВНИХ РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку в державному секторі 1 “Подання фінансових звітів”. URL: <http://195.78.-68.18/minfin/control/uk/archive/docview?typeId=81038&sortBy=0>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 “Подання фінансової звітності”: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009, № 1541. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0095-11>.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року за № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 29.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show-/2755-17>.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (зі змінами від 17 січня 2019 року N 2672-VIII). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 N877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21) «Вплив змін валютних курсів». Документ 929_022, поточна редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022#Text.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
10. Тюріна Н. М., Карвацька Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 407 с.
11. Жиглей І. В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. 400 с.

12. S. Levytska, I. Krynychnay, A. Akimova, O. Kuzmin. Analysis of business entities financial and operational performance under sustainable development. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Home. Vol 2. No 25 (2018). ISSN (print) 2306-4994, ISSN (on-line) 2310-8770. с. 122–131. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.136476>

13. S. Levytska, L. Akimova, O. Zaiachkivska M., Karpa, Sandeep Kumar Gupta. Modern analytical instruments for controlling the enteprice financial performance. *Financial and credit activity: problems of theory and practice* (Web of Science, Index Copernicus (Польща)). Vol. 2. No. 33 (2020). P. 314–323. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/206967>.

14. Antoniuk O., Koval N., Savitska S., Mulyk Y., Kuzyk N., Koshchynets M. Development of internal control and audit in Ukraine. *Independent Journal of Management & Production*. 2021. Vol. 12. No. 6.P. 376-390 (Web of Science). DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i6.1761>. URL: <http://www.ijmp.jor-br/index.php/ijmp/article/view/1530>

Додаток 1

Додаткові завдання самостійної роботи

Здійснити презентацію експертної оцінки нормативного регулювання питання*

№з/п	Питання	Основні нормативні документи
1	Регулювання валютних операцій в Україні	1. Про валюту і валютні операції. Закон від 21.06.2018 р. №2473-VIII (чинний з 07.02.2019 р.). 2. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні. Закон від 05.04.2001 р. №2346-III 3. Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями. Постанова НБУ від 02.01.2019 р. №2
2	Платіжні системи та переказ коштів в Україні	1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні. Закон від 05.04.2001 р. №2346-III.
3	Особливості класифікації товарів	1. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон від 16.04.1991 р.

	зовнішньоекономічної діяльності	<p>№959-ХІІ.</p> <p>2. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Наказ ДФСУ від 09.06.2015 р. №401.</p> <p>3. Про затвердження форми Довідки про результати верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій про походження товару з України. Наказ Мініну від 21.07.2017 р. №655.</p>
4	Особливості зовнішньоекономічних контрактів	<p>1. Податковий кодекс України. Стаття 227. Ввезення на митну територію України імпортих алкогольних напоїв і тютюнових виробів.</p> <p>2. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон від 16.04.1991 р. №959-ХІІ.</p>
5	Особливості регулювання контролю ЗЕД	<p>1. Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції. Постанова НБУ від 02.01.2019, № 8.</p> <p>2. Про внесення змін до Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції. Постанова НБУ від 02.01.2019, №5.</p> <p>3. Про затвердження Положення про порядок надання банками Національному банку України</p>

		<p>інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками. Постанова НБУ від 02.01.2019, №6.</p> <p>4. Про внесення змін до Положення про валютний контроль. Постанова НБУ від 18.10.2016 р., №39.</p> <p>5. Щодо порядку взяття на облік нерезидента у контролюючих органах. Індивідуальна податкова консультація ДПСУ від 06.04.2021 р., №1363/ПК/99-00-12-01-01-06.</p>
6	Митна декларація: сутність, порядок оформлення	<p>1. Положення про митні декларації. Постанова КМУ від 21.05.2012 р., №450.</p> <p>2. Порядок визначення строку та умов завершення імпортової операції без увезення товару на територію України. Постанова КМУ від 05.12.2007 р. №1392</p> <p>3. Індивідуальна податкова консультація ДФСУ від 06.08.2019 р., №3658/6/99-99-15-03-02-15/ПК.</p> <p>3. Щодо коригування фінансового результату до оподаткування на суму пені, нарахованої резидентом України нерезиденту за порушення виконання умов зовнішньоекономічного договору. Індивідуальна податкова консультація ДФСУ від 04.07.2019 р., №3078/6/99-99-15-02-02-15/ПК.</p>

7	Використання валютної виручки	<p>1. Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями. Постанова НБУ від 02.01.2019 р., №2.</p> <p>2. Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті (має тимчасовий характер). Постанова НБУ від 02.01.2019 р., №5.</p> <p>3. Про встановлення винятків та (або) особливостей запровадження граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і внесення змін до деяких нормативно-правових актів. Постанова Правління НБУ від 14.05.2019 р., №67.</p>
8	Класифікація іноземних валют	<p>1. Про затвердження Класифікатора іноземних валют постанова НБУ від 04.02.1998 р., №34.</p> <p>2. Про затвердження переліків іноземних валют та банківських металів. Наказ НБУ від 30.03.2021 р., №210-но.</p>
9	Правила використання готівкової іноземної валюти	<p>1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні Закон від 05.04.2001 р. №2346-III</p> <p>2. Правила використання готівкової іноземної валюти на території України. Постанова правління НБУ від 30.05.2007 р., №200.</p>
10	Діяльність експорно – кредитного агентства України	<p>1. Питання утворення Експортно-кредитного агентства. Постанова КМУ від 07.02.2018 р. №65</p>

*Нормативні документи використовувати у поточній редакції

Довідники

1. Довідник кодів товарів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД). URL: <https://services.dtkr.ua/classifiers/zed>
2. Довідник умовних кодів товарів, що відсутні в УКТ ЗЕД. URL: https://services.dtkr.ua/catalogues/other_dov/90
3. Перелік кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, які застосовуються для визначення відповідності податкових накладних / розрахунків коригування. URL: https://services.dtkr.ua/catalogues/other_dov/90
4. Класифікація видів економічної діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
5. Онлайн сервіс ДФСУ «Кордон». URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/border/>